

Preklad staroslovienskeho „Proglasu“ do dnešnej slovenčiny nám ponúka básnik a majster slova Viliam Turčány, ktorý popri vlastných básnických zbierkach a vedeckých prácach obohatil našu kultúru aj neuveriteľne vzácnym prekladom mohutného diela „Božská komédia“ od Danteho. Aj toto dielo bolo a zostáva ovocím viery v Slovo, ovocím evanjelia. Teraz máme v rukách jeho preklad Proglasu.

Z listu Jána Chryzostoma kardinála Korca Nitra, 16. mája 1996

*Evanjeliu svätému som Predslovom:
ako nám dávno sľubovali proroci,
prichádza Kristus zhromažďovať národy,
pretože svieti svetlom svetu celému.
To v našom siedmom tisícročí stalo sa.*

*Bo slepým oni sľúbili, že uvidia,
a hluchí, ajhľa, Slovo Písma počujú,
lebo je Boha poznať totiž potrebné.
A preto čujte, čujte toto, Slovieni:
dar tento drahý vám Boh z lásky daroval,*

*Dar Boží darom spravodlivej čiastky je,
dar dušiam vašim, čo sa nikdy neskazí,
dušiam tých ľudí, ktorí vďačne prijmu ho.
Matúš i Marek s ním a s Lukášom i Ján
národy všetky takto učia, hovoriac:*

*Všetci, čo chcete svoje duše krásnymi
uzrieť, a všetci po radosti túžiaci,
túžiaci temno hriechu navždy zapudíť
i sveta tohto hniloby sa pozbaviť
i rajský život pre seba zas objaviť*

*I horiacemu ohňu navždy uniknúť,
počujte, čo vám vlastný rozum hovorí,
počujte všetci, celý národ sloviensky,
počujte Slovo, od Boha vám zoslané,
Slovo, čo hladné ľudské duše nakrími,*

*Slovo, čo um aj srdce vaše posilní,
Slovo, čo Boha poznávať vás pripraví.
Tak ako radosť nezasvitne bez svetla,
by oko celý Boží svet v ňom uzrelo, bo všetko nie je krásne ani zreteľné,*

*tak ani duša, žiadna duša bez písmen,
vedomia nemá o tom Božom zákone,
zákone knižnom, o zákone duchovnom,
zákone, cezeň Boží raj sa zjavuje.
Bo ktorý sluch, čo hrozný rachot hromový*

*neočuje, stáť bude v bázni pred Pánom?
Bo taký čuch, čo vôňu kvetu nevníma,
akože môže zázrak Boží pochopiť?
Bo také ústa, ktoré sladkosť necítia,
človeka činia, akoby bol z kameňa.*

*A ešte väčšmi od človeka z kameňa
je mŕtva duša, každá duša bez písmen.
No že, my bratia, sme to všetko zväžili,
znamenitú vám radu teraz povieme,
ktorá vás všetkých, všetkých ľudí pozbaví*

*Života zvieracieho, žitia smilného,
aby ste s myslou, s nerozumným rozumom,
keď počujete Slovo v cudzom jazyku,
nečuli v ňom znieť iba zvon, zvon medený.
Bo svätý Pavol učiteľ nám hovorí,*

*keď najprv k Bohu svoju prosbu predniesol:
Chcem radšej iba päť slovo povedať,
rozumom prostým chcem tých päť slov vyriechnuť,
aby aj bratia všetko porozumeli,
než nezrozumiteľných slov riečiť tisíce.*

*pretože človek ten, čo nerozumie sám,
čo nedoloží podobenstva múdreho,
ako by mohol pravú reč nám povedať?
Pretože ako zhuba visí nad telom
všehubiaca a nad hnis väčšmi hnijúca,*

*keď telo nemá patričného pokrmu:
práve tak isto každá duša upadá
v žití, keď žije bez Božieho života,
keď nepočuje nikde Slova Božieho.
Iné však ešte podobenstvo premúdre*

*Povedzme, ľudia, ľúbici sa vospolok,
túžiaci Božím rastom rásť už odteraz;
bo kto by túto prostú pravdu nevedel:
tak ako semä, ktoré padlo na nivu,
tak isto každé ľudské srdce na zemi*

*dážd' Božích písmen potrebuje pre seba,
aby plod Boží vzrástol v ňom čo najväčšmi.
Kto môže všetky podobenstvá povedať,
čo národ bez kníh obžalujú, usvedčia,
že nehovorí hlasom zrozumiteľným?*

*Ved' čo by ten muž poznal všetky jazyky,
nevyslovil by bezmedznú ich bezmocnosť.
Predsa však svoje podobenstvo prikladám,
významu mnoho v málo slovách hovoriac:
Lebo sú bez kníh nahé všetky národy,*

*bo nemôžu sa borit' v boji bez zbroje
s protivníkom a duší našich záhubcom,
odsúdené sú večnej muke za korisť.
Ktorí však nepriateľa nemilujete,
národy, čo s ním veľmi chcete borit' sa,*

*Otvorte dvere ducha svojho pozorne,
zbroj tvrdú teraz prijímajte, národy,
kovanú krásne v knihách Hospodinových,
ktoré tak tvrdo mliaždia hlavu diablovu.
Lebo kto totiž prijme tieto písmená,*

*tomu sám Kristus svoju múdrosť vyjaví
a vaše duše písmenami posilní
i skrze apoštolov, skrze prorokov.
Pretože tí, čo hovoria ich slovami,
i nepriateľa budú schopní zahubiť,*

*víťazstvo dobré svojmu Bohu prinesú,
hnilobnej zhube svojho tela uniknú,
tela, čo v hriechu ako vo sne živorí,
nepadnú oni, ale pevne zastanú,
pred Bohom ako udatní sa prejaví,*

*po pravici si stanú trónu Božiemu,
keď príde ohňom súdiť všetky národy,
s anjelmi budú radovať sa naveky,
naveky sláviac Boha milostivého,
piesňami z tých kníh ospevujúc naveky*

*Svojho Boha, čo nad ľuďmi sa zmilúva,
ktorému preto všetka sláva prislúcha,
i česť i chvála, Boží Synu, v jednote
so svojím Otcom, s Duchom Svätým v trojicina veky vekov od každého stvorenia.*

Amen.